

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ

„Св. Климент Охридски“

Факултет по славянски филологии

Катедра по методика на обучението по български език и
литература

Докторска програма *Методика на обучението по литература*

КОД в НАЦИД: 10301834

Форма на обучение: редовно, задочно, самостоятелно

Квалификационна характеристика

1. Анотация на докторската програма

Докторската програма „Методика на обучението по литература“ в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... е насочена към подготовка на специалисти, способни да извършват задълбочени научни изследвания в областта на литературното образование. Тя предлага интегрирана подготовка, съчетаваща:

- литературоведски знания,
- педагогически и дидактически теории,
- методически модели за работа с художествен текст,
- психология на четенето и процесите на интерпретация,
- дигитални подходи в обучението по литература.

Програмата изследва **фундаменталните и приложните аспекти на литературното обучение**, като акцентът пада върху:

- формиране на читателска, литературна и интерпретативна компетентност;
- развитие на критическо мислене чрез работа с текст;
- подготовка на учители и обучители по литература;
- проектирането на учебни сценарии, методически модели и стратегии за преподаване на художествена литература;

- изследване на литературното образование в мултикултурна, дигитална и динамична социална среда.

Програмата е съобразена със съвременните образователни стандарти, с актуалните теоретични подходи към литературата и с потребностите на съвременното училище и висше образование.

2. Основни цели на програмата

2.1. Теоретични цели

- формиране на широки и задълбочени познания върху теорията и методиката на литературното обучение;
- овладяване на съвременните парадигми в литературната теория, литературната педагогика и интерпретативните подходи;
- развитие на умения за теоретичен анализ на литературните текстове и учебните ресурси.

2.2. Изследователски цели

- подготовка за провеждане на оригинални научни изследвания;
- овладяване на научно-методологически инструменти за анализ на литературното обучение;
- разработване на научни публикации и участие в научни форуми.

2.3. Приложни цели

- изграждане на компетентности за проектиране и реализиране на ефективни методически модели;
- интегриране на съвременни педагогически и дигитални подходи;
- формиране на умения за работа с различни типове текстове и литературни интерпретации;
- прилагане на интердисциплинарни подходи (литература – психология – дигитална хуманитаристика).

2.4. Професионални цели

- подготовка за преподавателска дейност в университетска среда;
- подготовка за работа като експерти и консултанти в образователни институции;
- развитие на умения за участие в образователни политики и проекти.

3. Основни задачи на програмата

Докторската програма изпълнява следните задачи:

1. осигуряване на академична среда за научно израстване на докторантите;
2. изграждане на компетентност за разпознаване и формулиране на научни проблеми в методиката на литературното обучение;
3. развиване на способност за критичен анализ на образователни практики и политики;
4. подготовка за работа с емпирични данни и качествени методологии (наблюдение, съдържателен анализ, казуси, интервюта);
5. интегриране на съвременни подходи към художествения текст – херменевтични, рецептивни, когнитивни, културологични;
6. развитие на умения за проектиране на учебни дейности, стратегии и сценарии за работа с текст;
7. подготовка за участие в междуинституционални и международни научни мрежи.

4. Структура на обучението

4.1. Учебна дейност

Обучението е организирано модулно и включва:

Задължителни елементи:

- докторски минимум по специалността и по чужд език;
- курсове по:
 - академично писане;
 - изследователски процедури във филологическите науки;
 - дигитални ресурси в хуманитаристиката;
 - интердисциплинарни подходи в литературното образование.

Избираеми дисциплини:

Съобразени са с индивидуалния профил на докторанта и могат да включват:

- съвременни подходи към художествения текст;
- методика на интерпретацията;
- когнитивни модели в литературното обучение;
- литературно образование в мултикултурна среда;
- интегриране на дигитални инструменти в преподаването по литература.

4.2. Научноизследователска дейност

Обхваща:

- самостоятелна работа по дисертационния труд;
- разработване на научни публикации;
- участие в конференции и научни проекти;
- подготовка на годишни и междинни отчети;
- участие в катедрени семинари и обсъждания.

4.3. Педагогическа дейност

След успешно положени докторантски минимуми докторантите могат:

- да водят семинарни упражнения;
- да разработват учебни материали;
- да участват в ръководството на студентски проекти;
- да подпомагат подготовката на курсове по литература.

5. Компетентности на завършилите

5.1. Научноизследователски компетентности

- умения за провеждане на теоретични и емпирични изследвания;
- владееене на научните методи за анализ на литературни и педагогически явления;
- разработване на научни публикации и проекти;
- интерпретация на данни в контекста на литературното образование.

5.2. Методически компетентности

- проектиране на модели за работа с художествен текст на различни образователни нива;
- разработване на учебни ресурси и сценарии;
- използване на разнообразни интерпретативни подходи;
- развитие на читателската и интерпретативната компетентност на учениците.

5.3. Академични компетентности

- умения за академично писане и научна комуникация;
- представяне на научни резултати;
- участие в научни екипи и преподавателска дейност.

5.4. Приложни компетентности

- анализ и разработване на образователни политики в областта на литературното образование;
- консултиране на учебни програми, стандарти и стратегии;
- прилагане на дигитални инструменти в литературното обучение.

6. Дисертационен труд и защита

Дисертационният труд съдържа:

- ясна формулировка на научния проблем;
- теоретична и методологична обосновааност;
- оригинален принос в областта на методиката на обучението по литература;
- приложими резултати.

Процедурата по защита включва:

1. предварително катедрено обсъждане;
2. рецензии от хабилитирани специалисти;
3. публична защита пред научно жури.

7. Професионална реализация

Съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите в Република България и Европейската класификация на уменията, компетентностите, квалификациите и професиите, успешно защитилите докторска степен могат да се реализират като:

Професия	Код НКПД	Код ESCO
Преподаватели в университет	2310	2310
Научни сътрудници	2112 / 2632	2112 / 2632
Образователни експерти	2359 / 2635	2359
Автори на учебници	2641 / 2642	2641
Специалисти по езиково обучение	2352 / 2359	2352
Експерти в държавни структури	2423 / 2635	2423